

17. 6. 2024

ID: 118179

Zpeněžování

Insolvenční správce má při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty nárok na odměnu z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele podle § 3 odst. 2 písm. b/ vyhlášky i v případě, kdy je tohoto výtěžku dosaženo coby hyperochy při zpeněžování zajištěného majetku.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 NSČR 10/2023-B-72 ze dne 27.3.2024)

Nejvyšší soud rozhodl v insolvenční věci dlužnice D. D., zastoupené JUDr. P.K., LL.M., advokátem, se sídlem v P., vedené u Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci pod p. zn. KSOL 16 INS 23370/2020, o rozdělení výtěžku zpeněžení nezajištěným věřitelům, o dovolání insolvenčního správce dlužnice AB - HP insolvenční kancelář, v. o. s., se sídlem v P., zastoupeného Mgr. O.P., advokátem, se sídlem v P., proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31. října 2022, č. j. KSOL 16 INS 23370/2020, 1 VSOL 172/2022-B-31, ve znění usnesení ze dne 2. listopadu 2022, č. j. KSOL 16 INS 23370/2020, 1 VSOL 172/2022-B-33, a usnesení ze dne 8. listopadu 2022, č. j. KSOL 16 INS 23370/2020, 1 VSOL 172/2022-B-36, tak, že usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31. října 2022, č. j. KSOL 16 INS 23370/2020, 1 VSOL 172/2022-B-31, ve znění usnesení ze dne 2. listopadu 2022, č. j. KSOL 16 INS 23370/2020, 1 VSOL 172/2022-B-33, a usnesení ze dne 8. listopadu 2022, č. j. KSOL 16 INS 23370/2020, 1 VSOL 172/2022-B-36, se zrušuje a věc se vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

1. Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci (dále jen „insolvenční soud“) usnesením ze dne 21. ledna 2021, č. j. KSOL 16 INS 23370/2020-A-20, (mimo jiné) zjistil úpadek dlužnice (D. D.) [bod I. výroku], ustanovil jí insolvenčního správce (AB - HP insolvenční kancelář, v. o. s.) [bod II. výroku] a povolil jí oddlužení (bod III. výroku); následně usnesením ze dne 14. června 2021, č. j. KSOL 16 INS 23370/2020-B-8, (mimo jiné) schválil oddlužení dlužnice plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty (bod II. výroku).

2. Podáním datovaným 30. prosince 2021 (B-10) insolvenční správce navrhl vydání výtěžku zpeněžení zajištěného nemovitého majetku tak, aby (po odečtení nákladů spojených se zpeněžením) byl použit výtěžek ve výši 2 192 287 Kč následovně:

a/ částka 462 328,84 Kč bude vydána k (úplnému) uspokojení pohledávky zajištěného věřitele č. 1 (T. K.),

b/ částka 669 893 Kč bude vydána k (úplnému) uspokojení pohledávky zajištěného věřitele č. 2 (J. J.),

c/ částka 115 299,53 Kč je určena na zálohu odměny insolvenčního správce (včetně daně z přidané hodnoty) a

d/ částka 944 765,63 Kč je určena k uspokojení nezajištěných věřitelů.

3. Insolvenční soud usnesením ze dne 31. ledna 2022, č. j. KSOL 16 INS 23370/2020-B-13, (mimo jiné) udělil souhlas s vydáním výtěžku zpeněžení zajištěným věřitelům celkem ve výši 1 132 221,84 Kč (body I. a II. výroku) a povolil zálohu odměny insolvenčního správce ve výši 115 299, 53 Kč (bod III. výroku). Body I. a II. výroku nabyly právní moci dne 31. října 2022 ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31. října 2022, č. j. KSOL 16 INS 23370/2020, 1 VSOL 171/2022-B-29.

4. Druhým podáním datovaným 30. prosince 2021 (B-11) insolvenční správce navrhl, aby část výtěžku zpeněžení nemovitostí určená pro nezajištěné věřitele (hyperocha) ve výši 944 765,63 Kč byla použita následovně:

a/ částka 139 184,97 Kč je určena na zálohu odměny insolvenčního správce (včetně daně z přidané hodnoty);

b/ částka 805 580,66 Kč bude rozdělena mezi nezajištěné věřitele podle poměrů určených v distribučním schématu podle schváleného splátkového kalendáře.

5. Na tomto základě insolvenční soud usnesením ze dne 31. ledna 2022, č. j. KSOL 16 INS 23370/2020-B-14, (mimo jiné) povolil insolvenčnímu správci zálohu na odměnu ve výši 139 184,97 Kč (jejíž vyúčtování provede ve zprávě o splnění oddlužení) [bod I. výroku], uložil mu, aby vyplatil výtěžek zpeněžení ve výši 805 580,66 Kč nezajištěným věřitelům jako mimořádnou splátku podle „aktuálního distribučního schématu“ (bod II. výroku) a aby „promítl rozvržení“ mimořádné splátky do následující zprávy o plnění oddlužení (bod III. výroku).

6. Vrchní soud v Olomouci k odvolání dlužnice proti bodu II. výroku usnesení insolvenčního soudu ze dne 31. ledna 2022 (B-14) změnil v záhlaví označeným usnesením [ve znění (opravných) usnesení] usnesení insolvenčního soudu v bodě II. výroku tak, že uložil insolvenčnímu správci, aby vyplatil nezajištěným věřitelům jako mimořádnou splátku podle „aktuálního distribučního schématu“ částku 899 038,98 Kč.

7. Odvolací soud – cituje zejména ustanovení § 7, § 38 odst. 1 a 7, § 286 odst. 1, § 289, § 298, § 398 odst. 1, 3 a 6, § 406 odst. 3, § 408 odst. 1 a § 409 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), a ustanovení § 3 odst. 2 písm. b/, c/ a d/ vyhlášky č. [313/2007](#) Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů (dále též jen „vyhláška“), a odkazuje na judikaturu Nejvyššího soudu – dospěl k závěru, že odvolání dlužnice je částečně důvodné. Insolvenční soud postupoval správně, jestliže rozhodl o rozdělení hyperochy ve výši 944 765,63 Kč mezi nezajištěné věřitele podle aktuálního distribučního schématu po odečtení odměny insolvenčního správce; nesprávně však tuto odměnu vypočetl. Hyperocha vzniklá po zpeněžení zajištěných nemovitostí a vydání výtěžku zpeněžení zajištěným věřitelům nepředstavuje majetek, který by bylo třeba zpeněžovat některým ze způsobů uvedených v § 286 insolvenčního zákona. Odměna insolvenčního správce se tak určí podle § 3 odst. 2 písm. c/ vyhlášky a činí po jejím navýšení o daň z přidané hodnoty podle § 38 odst. 1 insolvenčního zákona částku 45 726,65 Kč. K rozdělení mezi nezajištěné věřitele tudíž připadá částka 899 038,98 Kč. Insolvenčnímu soudu přitom nebrání ve vydání hyperochy nezajištěným věřitelům ani dosud pravomocně neskončené řízení o určení neplatnosti kupní smlouvy ze dne 23. prosince 2021 (vedené u insolvenčního soudu pod sp. zn. 44 ICm 386/2022).

8. Proti usnesení odvolacího soudu podal insolvenční správce dovolání, které má za přípustné podle § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen o. s. ř.), a to k řešení právní otázky

dosud v rozhodovací praxi dovolacího soudu nezodpovězené. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod uvedený v ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

9. Dovolatel předkládá Nejvyššímu soudu k zodpovězení otázku, jakým způsobem má být v oddlužení určena odměna insolvenčního správce z hyperochy vzniklé po zpeněžení předmětu zajištění a vydání výtěžku zpeněžení zajištěným věřitelům. Dovolatel má za to, že se odměna určí podle § 3 odst. 2 písm. b/ vyhlášky, neboť výtěžku určeného pro nezajištěné věřitele dosáhl zpeněžením majetkové podstaty podle § 286 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona (částka k rozdělení mezi nezajištěné věřitele představuje část obdržené kupní ceny podle kupní smlouvy, již byly zpeněženy nemovitosti mimo dražbu). Dovolatel vyčísluje svoji odměnu na částku 139 184,97 Kč (včetně daně z přidané hodnoty) a má tak za to, že pro nezajištěné věřitele „zůstává“ částka 805 580,66 Kč.

10. Pro dovolací řízení je rozhodné aktuální znění občanského soudního řádu.

11. Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., když pro ně neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř., a v posouzení dovoláním předestřené právní otázky jde o věc dovolacím soudem dosud neřešenou.

12. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

13. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona a vyhlášky č. [313/2007](#) Sb., obojí v aktuálním znění:

§ 38 (insolvenčního zákona)

(1) Insolvenční správce má právo na odměnu a náhradu hotových výdajů. V případě konkursu se výše odměny určí z počtu přezkoumaných přihlášek pohledávek a z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi věřitele. V případě oddlužení činí výše odměny z počtu přezkoumaných přihlášek pohledávek 25 % výše stanovené prováděcím právním předpisem pro odměnu z počtu přezkoumaných přihlášených pohledávek v konkursu. Je-li insolvenční správce plátcem daně z přidané hodnoty, náleží mu k odměně a k náhradě hotových výdajů částka odpovídající této dani, kterou je insolvenční správce povinen z odměny a z náhrady hotových výdajů odvést podle zvláštního právního předpisu.

(...)

(7) Způsob určení odměny, některých hotových výdajů insolvenčního správce a způsob jejich úhrady státem stanoví prováděcí právní předpis.

§ 286 (insolvenčního zákona)

(1) Majetkovou podstatu lze zpeněžit

a) veřejnou dražbou podle zvláštního právního předpisu,

b) prodejem movitých věcí a nemovitostí podle ustanovení občanského soudního řádu o výkonu rozhodnutí,

c) prodejem majetku mimo dražbu,

d) v dražbě provedené soudním exekutorem podle zvláštního právního předpisu.

(...)

§ 3 (vyhlášky č. [313/2007](#) Sb.)

Odměna insolvenčního správce při oddlužení

(...)

(2) Pokud je způsobem řešení dlužníkovy úpadku oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, činí odměna insolvenčního správce

a/ 750 Kč za každý započatý kalendářní měsíc od rozhodnutí o povolení oddlužení do skončení plnění splátkového kalendáře,

b/ z výtěžku zpeněžení dosaženého způsobu podle § 286 insolvenčního zákona určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele, zahrnujícího i částku připadající na odměnu insolvenčního správce,

od 0 - 1 mil. Kč 9 %

od 1 mil. Kč do 10 mil. Kč 90 000 Kč + 4 % z částky přesahující 1 mil. Kč

od 10 mil. Kč do 50 mil. Kč 450 000 Kč + 3 % z částky přesahující 10 mil. Kč

od 50 mil. Kč do 500 mil. Kč 1 650 000 Kč + 2 % z částky přesahující 50 mil. Kč

od 500 mil. Kč 1 650 000 Kč + 1 % z částky přesahující 500 mil. Kč.

c/ 4 % z výtěžku zpeněžení dosaženého jinými způsoby určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele, zahrnujícího i částku připadající na odměnu insolvenčního správce, a

d/ při zpeněžení majetku sloužícího k zajištění částku určenou podle § 1 odst. 1 a 2.

(...)

14. V usnesení ze dne 31. srpna 2021, sen. zn. 29 NSČR 42/2021, uveřejněném pod číslem 93/2022 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, Nejvyšší soud přijal a odůvodnil závěr, že insolvenční zákon (ani jiné právní předpisy) neupravuje žádná další kritéria pro uplatnění výjimky (nad rámec § 398 odst. 6 insolvenčního zákona) z obecné povinnosti dlužníka vydat insolvenčnímu správci ke zpeněžení veškerý svůj majetek při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

15. Podle schváleného způsobu oddlužení (usnesení insolvenčního soudu ze dne 14. června 2021) tak do majetkové podstaty dlužnice určené ke zpeněžení spadaly i její nemovité věci [zapsané do soupisu majetkové podstaty jako položka 1 nemovitého majetku (B-4)], které zajišťovaly pohledávky zajištěných věřitelů č. 1 a 2. V rozsahu, v němž výtěžek zpeněžení převyšoval částku připadající na

(plné) uspokojení zajištěných věřitelů a nároky insolvenčního správce (B-13, B-29), jde o výtěžek zpeněžení určený pro nezajištěné věřitele (hyperochu dosaženou zpeněžením zajištěného majetku).

16. Nejvyšší soud přitom nemá žádných pochybností o tom, že peněžní prostředky určené k rozvržení mezi nezajištěné věřitele byly získány zpeněžením majetkové podstaty způsobem uvedeným v § 286 písm. c/ insolvenčního zákona, tedy prodejem majetku mimo dražbu, konkrétně zpeněžením kupní smlouvou ze dne 23. prosince 2021, zveřejněnou v insolvenčním rejstříku coby příloha návrhu dovolatele na vydání výtěžku zpeněžení zajištěným věřitelům (B-10). Není zde tak žádný prostor k úvaze, že by šlo o výtěžek zpeněžení dosažený „jiným způsobem“ (než podle § 286 insolvenčního zákona) ve smyslu § 3 odst. 2 písm. c/ vyhlášky. Skutečnost, že jde o hyperochu po vydání výtěžku zpeněžení zajištěným věřitelům (a úplném uspokojení jejich pohledávek), na uvedené vliv nemá.

17. Jinak řečeno, dovolatel má při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty nárok na odměnu z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele podle § 3 odst. 2 písm. b/ vyhlášky i v případě, kdy je tohoto výtěžku dosaženo coby hyperochy při zpeněžování zajištěného majetku.

18. Nadto oba soudy zatížily řízení vadou, jestliže hyperochu rozdělily mezi nezajištěné věřitele coby mimořádnou splátku nad rámec splátkového kalendáře ve smyslu § 412 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona. Hyperochu totiž nelze považovat za mimořádný příjem podle § 412 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona (nejde ani o jiný případ tam vypočtený), neboť jde o výtěžek dosažený zpeněžením (stávajícího) majetku dlužnice. Při vydání takto dosaženého výtěžku zpeněžení má insolvenční soud postupovat v oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty podle § 409 odst. 2 insolvenčního zákona a po zprávě insolvenčního správce o stavu insolvenčního řízení (pro niž se použije přiměřeně ustanovení o konečné zprávě v konkursu) částku mezi věřitele rozvrhnout podle pravomocného rozhodnutí o (částečném) rozvrhu za obdobného užití ustanovení o rozvrhu v konkursu.

19. Odvolací soud uvedeným způsobem nepostupoval a jeho právní posouzení správné není. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené usnesení podle ustanovení § 243e odst. 1 a 2 o. s. ř. zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)